

Tóth Ágnes

Kutató, Kutatóprofesszor (TK KI)

- **Osztály:** Kisebbségtörténeti és Etnopolitikai Osztály
- **Tudományos cím vagy fokozat:** MTA doktora, CSc
- **E-mail:** toth.agnes@tk.hun-ren.hu
- **Telefonszám:** +36-1 224-6700 / 5472
- **Épület:** T (Emelet, szobaszám: 1.35)

Kutatási területek

1.Magyarország és Kelet-Közép-Európa XX.-XXI. századi történetén belül különösen a régió nemzetiségeinek legújabb-kori története, az egyes országok nemzetiségpolitikájának változásai, és a második világháborút követő kényszermigráció – ki-, be-, és áttelepítések – kérdése foglalkoztat.

2. A szomszéd országokból érkezett magyar nemzetiségű menekültek integrációja Magyarországon (1938-1948)

3. NDK-magyar kulturális kapcsolatok (1949-1990)

4. Az 1956-os forradalom – elsősorban Bács-Kiskun megyei – eseményei.

Kiemelt publikációk

Tóth Ágnes: **Dokumentumok a magyarországi németek történetéhez.** Argumentum Kiadó, Budapest, 2018.

Tóth Ágnes: **Közösségi igények és politikai elvárások között.** SZÁZADOK 152: 2018. 4. 841-868.

Tóth Ágnes: **A nemzetiségpolitika újragondolása (1965-1970).** KISEBBSÉGKUTATÁS 26:2017. 1. 7-31.

Ágnes Tóth: **Struktur und Tätigkeit der Leitung des Minderheietenunterrichts in Ungarn in der ersten Hälfte der 1950er Jahre.** In: JAHRBUCH FUR DEUTSCHE UND OSTEUROPAISCHE VOLKSKUNDE 56: 2015. 157-172.

Tóth Ágnes: **Nemzetiségi oktatás Magyarországon, 1945–1950.** In: Mayer, László; Tilcsik, György (szerk.) Szorosadtól Rijekáig. Magyar Levéltárosok Egyesülete, Budapest,2015. 319-326.

Tóth Ágnes-Vékás János: **Az identitás természete.** In: Bárdi, Nándor; Tóth, Ágnes (szerk.) Önazonosság és tagoltság. Argumentum Kiadó, Budapest,2013. 11-40.

Tóth Ágnes, Vékás János: **A kisebbségi közösségek társadalmi integrációjának külső és belső tényezői - a cigány kötődésűek példája.** In: Bárdi, Nándor; Tóth, Ágnes (szerk.) Asszimiláció, integráció, szegregáció, Argumentum Kiadó, Budapest, 2011. 153-208.

Tóth Ágnes: **Hazatértek.** Gondolat Kiadó, Budapest, 2008.

Tóth Ágnes: **The Hungarian State and the Nationalities.** In: Tóth, Ágnes (szerk.) National and Ethnic Minorities in Hungary, 1920-2001. Atlantic Research and Publications, Inc.; Social Science Monographs. 2005. 162-200.

Projektek

1999-2002: A kelet-közép-európai németek helyzetének jogi szabályozása 1920-1990., nemzetközi kutatás, kordinátor: Institut für Zeitgeschichte, München

1999-2003: Pártállam és nemzetiségek. A Kádár-rendszer nemzetiségi politikája és a nemzetiségek helyzete 1950-1973. (Az OTKA támogatásával.)

2002-2008: Kitelepítettek-Visszaszököttek-Visszatérők.

2003-2008: A magyarországi egyházak és nemzetiségek 1920-1950. (Az OTKA támogatásával.)

2005-2007: A német nemzetiség helyzete Magyarországon 1944-1953. (Az NKA támogatásával.)

2008-2011: Dokumentumok a magyarországi németek történetéhez 1670-1950., nemzetközi kutatás, kordinátor: Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa, Oldenburg

2012-2019: Dokumentumok a magyarországi németek történetéhez 1944-1953., nemzetközi kutatás, Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde, Tübingen és MTA TK Kisebbségkutató Intézet

2012- : Identitás – migráció -modernizáció

2015 -: Jugoszláviai németek Magyarországon 1944-1950

2015-2020: Németek Magyarországon 1950-1990. (Az OTKA támogatásával.)

2016-2018: Die Selbstorganisation der Deutschen in Ungarn und die ungarische Nationalitätenpolitik (1950-1990). (Bundesministerium für Kultur und Medien támogatásával.)

Aktuális kézirat

- Nemzetiségi oktatás Magyarországon az ’50-es-’60-as években
- A magyarországi nemzetiségek alapvető demográfiai mutatóinak változásai

Tudományos pályafutás

2019. május - Társadalomtudományi Kutatóközpont, kutatóprofesszor

2015. február- 2019. december 31.: PTE, Német Történelem és Kultúra Délkelet-Közép-Európában Alapítványi Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens

2013. január- 2019. május: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, tudományos főmunkatárs

2012. március – 2012. december.: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, főigazgató-helyettes

2009. július- 2012. december.: MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, tudományos főmunkatárs, igazgató

2002-2009: MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, tudományos főmunkatárs, igazgatóhelyettes

1996-2002 : Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára, igazgató,

1989-1996. Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára, igazgatóhelyettes

1986-1989. Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára, levéltáros

1984-1985. Katona József Megyei Könyvtár, tájékoztató könyvtáros

Tanulmányok, képzések

2019: MTA doktora, DSc fokozat megszerzése summa cum laude minősítéssel

Disszertáció címe: Németek Magyarországon 1950-1970.

2010: habilitált doktor, SZTE

Disszertáció címe: Hazatértek. A németországi kitelepítésből visszatért magyarországi németek megpróbáltatásainak emlékezete

1995: történelemtudomány kandidátusa

Disszertáció címe: Telepítések Magyarországon 1945-1948 között. A németek kitelepítése, a belső népmozgások és a szlovák-magyar lakosságcsere összefüggései.

1989: Egyetemi doktori („dr. univ.”) fokozat megszerzése summa cum laude minősítéssel a József Attila Tudományegyetemen.

Disszertáció címe: Telepítések Bács-Bodrog vármegyében 1945-1948 között

1979-1984: József Attila Tudományegyetem magyar-történelem szak, Szeged

Szakmai szervezeti és szerkesztőbizottsági tagságok, felelősségek

2015-2018 Magyar-Baden-Württembergi Vegyesbizottság tagja

2015 – PTE Interdiszciplináris Doktori iskolájának külső tagja

2015 – DE Humán Tudományok Doktori iskola külső tagja

2011-: Donauschwäbische Zentralmuseum Tudományos Tanácsának tagja

2010-: Bundesinstitut für Kutur und Geschichte im Südosteuropa évkönyve szerkesztőbizottságának tagja

2010- Südostdeutsche Historische Kommission vezetőségének tagja

2005-: Südostdeutsche Historische Kommission tagja

2005- BCE Politológia Doktori Iskola külső tagja

2004-: Magyar Történelmi Társulat tagja

2004-: MTA Köztestületének tagja

2002-2018: Kisebbségkutatás című folyóirat szerkesztőségének tagja

2001-: levéltári szakértő

Díjak

2020. Ehrennadel in Gold das Ungarndeutschtum (Magyarországi Németségért Arany Dísztű)

2000. Nagy Imre emlékplakett

1994. Bács-Kiskun Megye Művészeti és Tudományos díja

Oktatási tevékenység

2015-16-tól PTE BTK előadások és szemináriumok, Magyarország és Kelet-Közép-Európa legújabb kori történetéhez kapcsolódóan

2010-2011. őszi szemeszter: Corvinus Egyetem, Politológia Doktori Iskola; „Kisebbségek a társadalomban”; előadás.

2008-2009. tavaszi szemeszter: ELTE TTK Interkulturális Pedagógia és Pszichológia Tanszék; „Kisebbségi, többségi identitás”; szeminárium.

2008/2009 tavaszi szemeszter: ELTE Interkulturális Pedagógia és Pszichológiai Központ, „Kisebbségi, többségi identitás”; előadás

2007/2008 őszi szemeszter: ELTE Interkulturális Pedagógia és Pszichológiai Központ, „Kisebbségek a társadalomban. A Magyarországi nemzeti-etnikai kisebbségek 21. századi jellemzői”; előadás

2001/2002 tavaszi félév: ELTE Germanisztikai Intézet, „A magyarországi németek története” ; előadáscímű 3 előadásból álló sorozat.

1999/2000 tavaszi félév: József Attila Tudományegyetem, Magyarország Legújabb-kori Történeti Tanszék, „Magyarország története 1945-től napjainkig”; előadás; és „Telepítések a 2. világháború után”;

szeminárium.

További munkahelyek

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Német Történelem és Kultúra Délkelet-Közép-Európában Alapítványi Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens (2015-2020)

Egyéb önéletrajzi információ

Fontosabb tanulmányutak, bel- és külföldi ösztöndíjak

2018, 2020, 2022. július: Berlin, levéltári kutatások, ill. a Berlini Magyar Kultúra Háza iratanyagának rendezése, Klebelsberg-ösztöndíj

2017. október-november: Berlin, levéltári kutatás, Bundesinstitut für Kultur und Medien ösztöndíja

2014. augusztus-szeptember: Berlin, levéltári kutatások, Klebelsberg Kunó ösztöndíj

2013. augusztus-október: Berlin, levéltári kutatások, DAAD ösztöndíj

2012. november: München, Bayerisches Hauptstaatsarchiv, levéltári kutatás;

2011. május: Freiburg, Johannes Künzig Institut; szakmai tapasztalatcsere, kutatási megbeszélés;

2011. május: Tübingen,Freiburg, Johannes Künzig Institut; levéltári kutatás;

2005. október: Freiburg, Johannes Künzig Institut; szakmai tapasztalatcsere, könyvtári, levéltári kutatás;

2001. július: München, Bayerisches Hauptstaatsarchiv, szakmai tapasztalatcsere

2000. július: Lipcse, Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas; könyvtári kutatás,

1996-1998: Soros Alapítvány ösztöndíja. „1956 vidéki eseményei” országos forrásföltáró kutatás

1995. november – 1996. január: Németország, (Wiesbaden, München) levéltári kutatások, Állami Eötvös Ösztöndíj.

1994. október-november: Németország, (Koblenz) levéltári kutatás, DAAD ösztöndíj

1992.október-1993. szeptember: Budapest, Collegium Budapest kutatási ösztöndíja

Nyelvtudás

- Magyar (Anyanyelv)
- Német (Középfokú)
- Orosz (Alapfokú)